

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІБЛІОТЕКА

*«Степовий Прометей» Придніпров'я
Олександр Польш
(до 190 річниці від дня народження)*

БІОБІБЛІОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК

**КРИВИЙ РІГ
2022**

УДК 016:908(092)(477.63-21)

С 79

Упорядник і бібліографічний редактор:

О. А. Дікунова – завідувач інформаційно-бібліографічного відділу бібліотеки

Загальна редакція:

О. М. Кравченко – заступник директора бібліотеки

«Степовий Прометей» Придніпров'я *Олександр Поль* (до 190 річниці від дня народження) : біобібліографічний покажчик / Бібліотека Криворізького державного педагогічного університету ; упоряд. і бібліогр. ред. О. А. Дікунова ; за ред. О. М. Кравченко. – Кривий Ріг, 2022. – 46 с.

Біобібліографічний покажчик присвячено видатному діячу Придніпровського краю Олександровичу Полю. Розкрито багатогранну діяльність великого подвижника, підприємця, засновника промислових розробок криворізьких залізних руд, мецената, краєзнавця, археолога та громадського діяча, що зробив значний внесок в економічний, суспільно-політичний й культурний розвиток краю та й в цілому України.

Видання буде корисним краєзнавцям, науково-педагогічним, бібліотечним фахівцям, освітянам, здобувачам освіти.

ЗМІСТ

Від упорядника.....	4
Розділ 1. Сторінки біографії Олександра Миколайовича Поля.....	7
Розділ 2. Бібліографія життя й діяльності Олександра Поля.....	10
2.1. Праці О. М. Поля.....	10
2.2. Книги про О. М. Поля.....	11
2.3. Статті про Олександра Поля в довідкових і бібліографічних виданнях.....	13
2.4. Публікації про життя й діяльність О. М. Поля в наукових, навчальних, документально-художніх і періодичних виданнях.....	16
2.5. Інтернет-ресурси.....	33
Розділ 3. Вшанування пам'яті.....	36
Іменний покажчик.....	42

ВІД УПОРЯДНИКА

«Олександр Поль був сильною та неординарною особистістю. Усе його життя - це боротьба, боротьба за самоствердження... У цій боротьбі О. Поль не зламався, вистояв і домогся визнання своїх заслуг з боку влади та суспільства»

*Ігор Кочергін – доктор історичних наук, професор,
дослідник життя й діяльності Олександра Поля*

Сьогодні в Україні важливим завданням є повернення забутих і маловідомих імен політичних, громадських, культурних діячів, відомих підприємців, що зробили значний внесок у соціально-економічний, громадсько-політичний, освітній і духовно-культурний розвиток України.

До найбільш видатних діячів Катеринослава (нині – Дніпро) і Кривого Рогу, й у цілому Придніпровського краю в другій половині ХІХ ст., належить підприємець і громадський діяч Олександр Миколайович Поль.

Про цю дивовижну неординарну особистість ще й донині знають далеко не всі, хоча внесок Олександра Поля у розвиток вітчизняної промисловості, науки та культури (насамперед геології та музейної справи) величезний і незаперечний. Олександр Поль був не лише великим підприємцем, засновником промислового видобутку залізних руд на Криворіжжі, але й видатним діячем земського руху. Він активно впроваджував селянську, земську й судову реформи на Катеринославщині.

Початок дослідженню життя й діяльності Олександра Поля поклав український історик Дмитро Яворницький наприкінці ХІХ століття. Протягом ХХ – ХХІ століть до постаті О. Поля зверталися відомі дослідники – історики, археологи, геологи, краєзнавці, літератори. Найвідомішим сучасним дослідником-біографом, що багато років вивчає різні аспекти життя й діяльності О. Поля є доктор історичних наук, професор Ігор Кочергін.

Питання ролі й місця його постаті в економічному, громадсько-політичному і культурно-освітньому розвитку Катеринославщини потребує всебічного аналізу та оцінки. Адже своєю діяльністю О. Поль багато в чому

визначив шляхи розвитку регіону в другій половині XIX ст. Він зробив значний внесок у справу перетворення краю на провідний центр гірничодобувної та металургійної промисловості. О. Поля віддав детальному вивченню Кривого Рогу 15 років і особисто сприяв тому, що 1881 року розпочалась промислова розробка залізних руд, яка визначила подальший бурхливий економічний розвиток Придніпровського регіону. Завдяки відкриттю величезних запасів залізної руди там з'явилися кар'єри, металургійні заводи та шляхи сполучення між Криворіжжям і Донбасом. У результаті стрімкого розвитку гірничо-металургійних підприємств у краї Катеринослав перетворився на значний промисловий центр, тут почали динамічно розвиватися наука, культура та освіта.

Актуальність теми посилюється ще й тим, що багатогранна суспільна діяльність Олександра Поля співзвучна нинішньому часу та варта наслідування. Існує об'єктивна необхідність дослідження науково-культурної й громадської спадщини діяча як із пізнавальної точки зору, так і з потреб наукового, неупередженого висвітлення його життя й праці в контексті суспільно-політичного та економічного розвитку Півдня України другої половини XIX ст.

Біобібліографічний покажчик складається з трьох основних розділів.

У *Розділі 1* подано основні біографічні дані, важливі дати життєвого шляху й багатогранної діяльності Олександра Поля.

У *Розділі 2* представлено бібліографію життя й діяльності Олександра Поля: його праці та книги й публікації про О. Поля в друкованих і електронних ресурсах відкритого доступу.

Розділ 3 презентує видання з вшанування пам'яті Олександра Поля.

Покажчик є спробою зібрати публікації про Олександра Поля, що зберігаються у фондах бібліотеки Криворізького державного педагогічного університету. Представлено наукові, довідкові, бібліографічні, документально-публіцистичні й художні видання, статті в збірниках наукових праць і періодичних виданнях. Бібліографічним описам передують шифри, за якими можна замовити літературу в бібліотеці КДПУ.

У межах розділів і підрозділів бібліографічні записи згруповано за абеткою прізвищ авторів і назв публікацій. На окремі праці є посилання на електронні версії, представлені у відкритому доступі, зокрема в репозитарії КДПУ. Астериском (*) позначено видання, які вдалося знайти, але вони відсутні у фонді бібліотеки КДПУ.

Бібліографічні описи здійснено мовою видання.

Для зручності користування та розкриття змісту бібліографічного покажчика створено науково-допоміжний апарат, який містить: *зміст, передмову («Від упорядника»)*, *іменний покажчик*, у якому наведено прізвища та ініціали всіх осіб, згаданих у бібліографічних записах.

Хронологічні рамки відбору документів: *1872–2022 рр.*

Покажчик містить 265 бібліографічних записів й має наскрізну нумерацію.

Бібліографічні записи і скорочення слів здійснено за чинними в Україні стандартами: *ДСТУ 7.1:2006 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання»*, *ДСТУ ГОСТ 7.80:2007 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Заголовок. Загальні вимоги та правила складання»*, *ДСТУ 3582:2013 «Інформація та документація. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила»*.

Електронну версію біобібліографічного покажчика розміщено на web-сторінці бібліотеки сайту Криворізького державного педагогічного університету: <https://kdpu.edu.ua/biblioteka/resursy/bibliografichna-produktsiia/bibliografichni-pokazhchyky.html> та в репозитарії КДПУ: <http://elibrary.kdpu.edu.ua/handle/0564/84>

Видання буде корисним краєзнавцям, науково-педагогічним, бібліотечним фахівцям, освітянам, здобувачам освіти.

РОЗДІЛ 1
СТОРІНКИ БІОГРАФІЇ
ОЛЕКСАНДРА МИКОЛАЙОВИЧА ПОЛЯ

«Моїм першим правилом було служити, ніколи не отримуючи за це плати. Саме ці мотиви заставляють мене продовжувати службу там, де я можу служити безкоштовно. Я завжди відмовляюсь від усякої громадської посади за плату...»

Олександр Поль

Олександр Миколайович Поль народився **1 вересня 1832 року** в селі Малоолександрівка Верхньодніпровського повіту на Катеринославщині.

Походив по батьківській лінії із дворянського роду балтійських німців, по материнській – із відомих українських козацько-старшинських родів – Полуботків і Полетик.

1844–1850 – навчання у Полтавській Першій класичній чоловічій гімназії.

1850–1854 – навчання на юридичному факультеті Дерптського університету. Отримав диплом кандидата дипломатичних наук.

1857 – придбав маєток біля села Любомирівка (Олександропіль) і Приют у Верхньодніпровському повіті.

1857–1860 – участь у Катеринославському «Піквіському клубі».

1858–1861 – виконував обов'язки члена Катеринославського губернського дворянського комітету із селянських справ.

1860 – обраний депутатом від Катеринославської губернії в Петербурзький комітет для вироблення проєкту селянської реформи. Обраний дійсним членом Імператорського товариства сільського господарства Південної Росії.

1862 – одружився з Ольгою Семенівною Коростовцевою, що походила з відомої родини поміщиків Павлоградського повіту Катеринославської губернії.

1866 – досліджував зразки покладів залізної руди в Дубовій Балці біля річки Саксагань поблизу Кривого Рогу.

1866–1872 – виконував обов'язки члена Катеринославської губернської училищної ради від земства.

1869–1870 – проводив археологічні розкопки у Верхньодніпровському повіті Катеринославського губернії.

1869, лютий – обраний почесним мировим суддею на надзвичайному Верхньодніпровському повітовому земському зібранні.

1869, серпень – обраний довічно гласним Катеринославських губернських земських зборів від Верхньодніпровського повіту.

1870 – обраний членом-кореспондентом Одеського товариства історії та старожитностей (з **1871** – дійсний член Товариства).

1871 – брав участь в археологічних розкопках двох курганів біля села Наталіївка. Був учасником 2-го археологічного з'їзду в Санкт-Петербурзі.

1871–1872 – на основі дослідження криворізького родовища О. Поля починає видобуток графіту й аспіду.

1872–1873 – за ініціативи й на кошти Олександра Поля німецькі спеціалісти дослідили родовища залізних руд Криворіжжя, визначили їхні масштаби, можливість практичного використання.

1873 – підписана Перша угода О. М. Поля з селянською громадою містечка Кривий Ріг терміном на 30 років (взято в оренду землі для видобутку руди).

1875 – підписана Друга угода з селянською громадою Кривого Рогу терміном на 55 років.

1876 – подав прохання на ім'я міністра державного майна з приводу влаштування на півдні України гірничозаводського виробництва.

1877 – обраний попечителем богоугодного закладу у Катеринославі.

1878 – обраний попечителем Саксаганського ремісничого училища.

1880, жовтень – одержав Велику срібну медаль міністерства держмайна за геологічні експонати на виставці предметів сільського господарства й промисловості у Катеринославі.

1880, грудень – головний акціонер створеного в Парижі ЗАТ «Товариство Криворізьких залізних руд» зі статутним капіталом 5 млн. франків, яке

1881 року розпочало видобуток залізної руди на Саксаганському руднику.

1882 – обраний попечителем Катеринославського 1-го Реального училища.

1884 – завдяки неодноразовим клопотанням О. Поля перед урядом було отримано дозвіл на спорудження Катерининської залізниці, яка пролягла через Катеринославі і з'єднала Криворізький залізорудний район із Донецьким вугільним басейном.

1885, квітень – обраний членом-кореспондентом Імператорського Московського Археологічного товариства.

1887, листопад – Олександрю Полю надано звання Почесного громадянина міста Катеринослава.

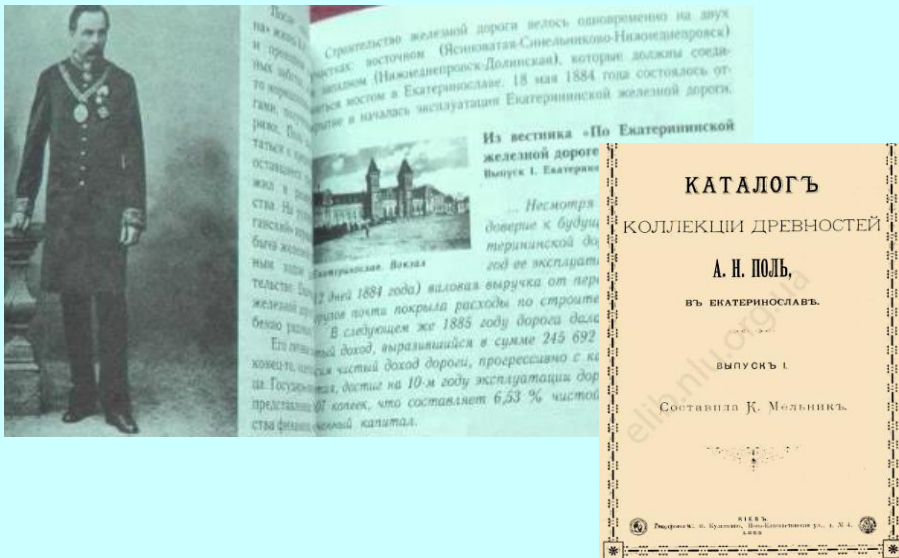
1887, грудень – обраний попечителем губернської земської лікарні. Відкрив власний археологічний музей у Катеринославі.

26 липня 1890 року – Олександр Миколайович Польш помер від розриву серця. Похований на Севастопольському цвинтарі в Катеринославі (Дніпрі).

РОЗДІЛ 2

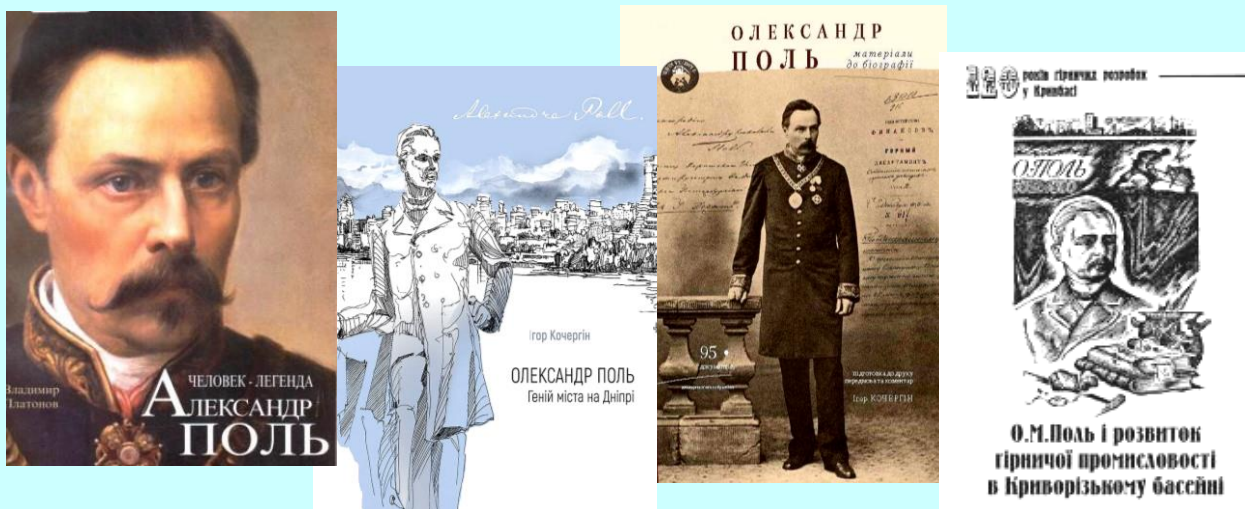
БІБЛІОГРАФІЯ ЖИТТЯ Й ДІЯЛЬНОСТІ ОЛЕКСАНДРА ПОЛЯ

2.1. Праці О. М. Поля

1. *Поль А. Н.* Археологические поиски / А. Н. Поль // Записки Императорского Одесского общества истории и древностей. – Одесса, 1872. – Т. 8. – С. 439–442.*
2. *Поль А. Н.* [Архивные документы по истории Екатеринославщины] / А. Н. Поль // Екатеринославский юбилейный листок. 1787–1887. – Екатеринослав, 1887. – № 6 (21 апреля). – С. 54.*
3. *Поль А. Н.* Каталог коллекции древностей *А. Н. Поля*, в Екатеринославе. Вып. 1 / сост. К. Мельник [Электронный ресурс]. – Киев : Типография С. В. Кульженко, 1893. – V, 217, 7 с., XIV, 1 л. – Режим доступа: <https://elib.nlu.org.ua/object.html?id=1034>
4. *Поль А. Н.* Мишуриин Рог / А. Н. Поль // Записки Императорского Одесского общества истории и древностей. – Одесса, 1872. – Т. 8. – С. 434–438.*

2.2. Книги про О. М. Поля

5. Вертоградов Н. О. Памяти *А. Н. Поля* / Н. О. Вертоградов. – Дніпропетровськ : Поліграфіст, 1997. – 57 с.*

6. 821.161.1

Г 47 Гиляровский В. А. Трущобные люди : этюды с натуры [жизнь и деятельность *А. Н. Поля*] / В. А. Гиляровский. – Москва : Худож. лит., 1957. – 125 с.

7. Екатеринославский областной музей имени *А. Н. Поля*: история создания и задачи учреждения. – Екатеринослав : Губернское земство, 1905. – 34 с.*

8. Заремба В. Скарб Дикого Степу : повість про життя та діяльність *Олександра Поля* / В. Заремба. – Київ : Молодь, 1984. – 152 с.*

9. 94(477.63)(092)

К 75 Кочергін І. *Олександр Поля*. Геній міста на Дніпрі / Ігор Кочергін. – Дніпро : Герда, 2018. – 112 с.

10. Кочергін І. О. *Олександр Поля* – людина, яка змінила місто / І. О. Кочергін. – Дніпро : АРТ-ПРЕС, 2020. – 36 с.*

11. Кочергін І. О. *Олександр Поля*: мрії, справи, спадщина / І. О. Кочергін. – Дніпропетровськ : Національна гірничоакадемія, 2002. – 222 с.*

12. 94(477.7)(092)"1850/1890"(043.3)

К 75 Кочергін І. О. *О. М. Польша і його місце в суспільно-політичному житті та економічному розвитку Півдня України другої половини ХІХ ст.* : автореф. дис. ... канд. іст. наук : 07.00.01 / І. О. Кочергін ; Дніпропетр. нац. ун-т. – Дніпропетровськ, 2003. – 16 с.

13. Орлова Г. С. Колумб Придніпров'я. Біографічний нарис до 165-річчя з дня народження *О. М. Поля* / Г. С. Орлова, О. С. Орлов. – Дніпропетровськ : Бюро-М, 1997. – 34 с.*

14. Памяти *А. Н. Поля*. – Дніпропетровськ : Поліграфіст, 1997. – 44 с.*

15. Платонов В. А. *Александр Польша – человек-легенда* / В. А. Платонов. – Днепропетровск, 2002. – 205 с.*

16. *Александр Польша* : матеріали до біографії / підг. до друку, передм. та ком. І. О. Кочергін. – Дніпро : Герда, 2020. – 204 с. – (Серія «EDITIO PRINCEPS»).*

17. 622(477)

П 53 *О. М. Польша і розвиток гірничої промисловості в Криворізькому басейні* : матер. громадських читань / упоряд. Володимир Стецюк. – Кривий Ріг : Видавничий дім, 2002. – 208 с. – (Громадські читання з нагоди 120-ї річниці гірничих розробок у Кривбасі). – *Див. також:* https://chtyvo.org.ua/authors/Stetsiu_Volodymyr/OM_Pol_i_rozvytok_hirnychnoi_pr_omyslovosti_v_Kryvorizkomu_baseini/

18. Синявский А. *А. Н. Польша: биографический очерк к открытию здания музея его имени* / А. Синявский. – Екатеринослав, 1905. – 34 с.*

19. Я, *Александр Польша* : ілюстр. іст.-біогр. видання / авт. кол.: М. Паленко, Н. Дев'ятко, Брати Капранови, Д. Каюк, Е. Слободянюк. – Київ : Типографія «ВІД А ДО Я», 2020. – 64 с.*

2.3. Статті про Олександра Поля в довідкових і бібліографічних виданнях

20. 908(477.63)(026)

В 18 Варгатюк П. Л. [*Олександр Піль*] / П. Л. Варгатюк // Криворіжжя : путівник. – Дніпропетровськ, 1969. – С. 9–10.

21. Голуб І. *Олександр Миколайович Піль* / І. Голуб // Моє Придніпров'я : Календар пам'ятних дат Дніпропетровської області на 2002 рік. – Дніпропетровськ, 2001. – С. 114–118.*

22. 94(477)(03)

Е 68 Донік О. М. *Піль Олександр Миколайович* / О. М. Донік // Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій та ін. ; Ін-т історії України НАН України. – Київ, 2011. – Т. 8 : *Па–Прик.* – С. 378. – Див. також: http://www.history.org.ua/?termin=Pol_O

23. Кочергін І. Життєвий шлях *Олександра Поля* [Електронний ресурс] / Ігор Кочергін // Моє Придніпров'я : Календар пам'ятних дат Дніпропетровської області на 2022 рік. – Дніпро, 2012. – С. 88–93. – Режим доступу: <https://www.libr.dp.ua/fullkr/index.php?pbp=703>

24. Кочергін І. О. Нові факти до біографії *Олександра Поля* / І. О. Кочергін // Моє Придніпров'я : Календар пам'ятних дат Дніпропетровської області на 2012 рік : у 2 ч. – Дніпропетровськ, 2011. – Ч. 2. – С. 37–40.

25. Кочергін І. О. *Олександр Поль* та географія його подорожей / І. О. Кочергін // *Моє Придніпров'я: Календар пам'ятних дат Дніпропетровської області на 2017 рік.* – Дніпропетровськ, 2016. – С. 84–89.*
26. Кочергін І. *Олександр Поль: curriculum vitae* [Електронний ресурс] / Ігор Кочергін // *Патріот Придніпров'я та України: бібліографічний покажчик (до 185-річчя від дня народження Олександра Поля).* – Дніпро, 2017. – С. 3–14. – Режим доступу: <https://www.libr.dp.ua/fullkr/index.php?pbp=562>
27. Кочергін І. О. *Покликання – служити людям [Олександр Поль]* / І. О. Кочергін // *Моє Придніпров'я: Календар пам'ятних дат Дніпропетровської області на 2004 рік.* – Дніпропетровськ, 2003. – С. 92–94.*
28. Кочергін І. О. *П'ять випробувань Олександра Поля* / І. О. Кочергін // *Почесний громадянин краю (до 170-річчя від дня народження Олександра Поля): бібліогр. покажчик / І. О. Кочергін.* – Дніпропетровськ, 2002. – С. 9–16.*
29. Кочергін І. О. *Роль особистості Олександра Поля в історії краю* / І. О. Кочергін // *Моє Придніпров'я: Календар пам'ятних дат Дніпропетровської області на 2007 рік.* – Дніпропетровськ, 2006. – С. 97–102.*
30. Кочергін І. О. *Поль Олександр Миколайович* / І. О. Кочергін // *Українське козацтво: мала енциклопедія.* – 2-е вид., доп. і перероб. – Київ–Запоріжжя, 2006. – С. 477–478.*
31. Лазебник В. *Олександр Миколайович Поль: підприємець, громадський і культурний діяч, колекціонер* / В. Лазебник // *Золоті імена в історії міста. Почесні громадяни Катеринослава: біобібліогр. видання / упоряд. І. Голуб, В. Лазебник.* – Дніпропетровськ, 2009. – С. 26–37.*
32. 908(477.63)(026)
- Н 73 Новик Л. И. *Александр Поль* / Л. И. Новик // *Кривой Рог: справочник-путеводитель* / Л. И. Новик, Д. И. Кан. – Дніпропетровськ, 1986. – С. 35–36.
33. *Поль Александр Николаевич* // *Горная энциклопедия: в 5 т.* – Москва, 1989. – Т. 4: *Ортин–Социосфера.* – С. 192.*

34. 03

Э 68 *Поль Александр Николаевич* // Энциклопедический словарь [Ф. А. Брокгауза, И. А. Эфрона]. – Санкт-Петербург, 1898. – Т. 24. – С. 390.

35. *Поль Александр Миколайович* – український дослідник-краєзнавець і підприсмець, меценат і громадський діяч [Електронний ресурс] // Вікіпедія. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Поль_Олександр_Миколайович

36. 94(477.62)

І 90 *Поль Александр Миколайович* // Історія міст і сіл Української РСР : у 26 т. : Дніпропетровська область / голов. ред.: П. Т. Тронько. – Київ, 1969. – С. 286–287.

37. 03

У 45 *Поль Александр Миколайович* // Українська Радянська Енциклопедія. – Київ, 1963. – Т. 11. – С. 364.

38. 03

У 45 *Поль Александр Миколайович* // Українська Радянська Енциклопедія. – Київ, 1982. – Т. 8. – С. 507.

39. *Поль Александр Миколайович* // Хто є хто в економічній історії України : довідник. – Дніпропетровськ, 2002. – С. 79–80.*

40. *Поль Александр* [Електронний ресурс] // Українська мала енциклопедія : у 8 т., 16 кн. / упоряд. і ред. Є. Онацький. – Накладом Адміністрації УАПЦ в Аргентині. – Буенос-Айрес, 1963. — Т. 6, кн. XI : *Пере-По*. – С. 1429–1430. – Режим доступу:

http://encyclopedia.kiev.ua/vydaniya/files/use/second_book/part6.pdf

41. Рожнятовська О. А. Нащадок кардинала і гетьмана : до 175-річчя від дня народження *О. М. Поля* (1832–1890) / О. А. Рожнятовська // Календар знаменних і пам'ятних дат. – Київ, 2007. – № 3. – С. 60–65.*

2.4. Публікації про життя й діяльність О. М. Поля в наукових, навчальних, документально-художніх і періодичних виданнях

42. Абросимова С. В. Краєзнавці з кола Д. І. Яворницького [краєзнавча діяльність *О. Поля* та музей його імені] / С. В. Абросимова // Гуманітарний журнал. – 2002. – № 2. – С. 58–61.*

43. 622(477)

П 53 Андрощук О. В. *О. В. Поль* і початок розробок у Криворізькому басейні / О. В. Андрощук // *О. М. Поль і розвиток гірничої промисловості в Криворізькому басейні* : матер. громадських читань. – Кривий Ріг, 2002. – С. 56–60.

44. Байдужий А. Батько гірничого краю *Олександр Поль* / А. Байдужий // *Зоря*. – 2002. – 3 вересня.*

45. Баталкіна В. Про археологію і космос [*Олександр Поль*] / В. Баталкіна // *Світогляд*. – 2014. – № 1. – С. 7–9.

46. Бекетова В. Унікальне зібрання *Олександра Поля* [про колекцію старожитностей] / В. Бекетова // *Наше місто*. – 1999. – 2 березня.*

47. Білоусов Є. Степові скарби Придніпров'я. Археолог і відкривач Криворізького залізрудного басейну *Олександр Миколайович Поль* / Є. Білоусов // *Славетні імена Придніпров'я* / Є. Білоусов. – Дніпропетровськ, 2002. – С. 17–27.*

48. Богомаз М. Його називали диваком [роль *Олександра Поля* у побудові Катерининської залізниці] / М. Богомаз // Зоря. – 2001. – 10 лютого.*
49. Болсуновський С. М. *Олександр Миколайович Поль* / С. М. Болсуновський // Катеринослав–Дніпропетровськ – 225. Видатні особистості та обличчя міста. – Дніпропетровськ, 2001. – С. 17.*
50. Брандт Б. Ф. Иностранные капиталы. Их влияние на экономическое развитие страны [внесок *О. Поля* в дослідження криворізького рудного родовища] / Б. Ф. Брандт // Иностранные капиталы в России. Metallургическая и каменноугольная промышленность. – Санкт-Петербург, 1899. – Ч. 2. – С. 51–54.*
51. Бурейко Г. Колумб Придніпров'я *Олександр Поль* / Г. Бурейко // Зоря. – 2002. – 25 травня.*
52. Бурлаков С. Р. «Степовий Колумб» у межиріччі Інгульця та Саксагані [*Олександр Поль*. Діяльність у галузі розробки корисних копалин Криворіжжя] / С. Р. Бурлаков // Криворізькі горизонти : історико-краєзнавчий нарис / С. Р. Бурлаков. – Дніпропетровськ, 2000. – С. 15–24.*
53. Бурлакова Л. Англійський підприємець і «Новоросійський Колумб» *Олександр Поль* / Л. Бурлакова // Вісник Придніпров'я. – 1996. – 14 липня.*
54. Бухтіяров В. Пам'яті *Олександра Поля* / В. Бухтіяров // Червоний гірник. – 2013. – № 39. – С. 26.
55. Бушак С. Феномен *Олександра Поля* / С. Бушак // Геолог України. – 2012. – № 4. – С. 115–119. – Див. також: http://nbuv.gov.ua/UJRN/geoukr_2012_4_19
56. 908(477.63)
- Н 12 Варгатюк П. Балки Криворіжжя [про дослідження *Олександром Полем* балки Ковальської] / П. Варгатюк // На землі, на рідній : антологія / упоряд. Г. Д. Гусейнов. – Кривий Ріг, 2000. – Кн. 2. – С. 95–96.
57. Варгатюк П. Колумб залізорудного Кривбасу [*Олександр Поль*] / П. Варгатюк // Червоний гірник. – 1992. – № 139 (2 жовтня). – С. 3.*

58. 908(477.63)

В 18 Варгатюк П. Народження басейну [*Олександр Поль*] / П. Варгатюк // Рудна скарбниця Півдня / П. Варгатюк, А. Дольчук. – Дніпропетровськ, 1966. – С. 16–22.

59. 908(477.63)

К 82 Варгатюк П. Л. [*Александр Поль*] / П. Л. Варгатюк // Кривому Рогу – 200 : историко-экономический очерк. – Днепропетровск, 1975. – С. 14–17.

60. 908(477.63)

Н 12 Варгатюк П. Сподвижник *Олександра Поля* [про інженера-гірника М. Шимановського] / П. Варгатюк // На землі, на рідній : антологія / упоряд. Г. Д. Гусейнов. – Кривий Ріг, 2000. – Кн. 2. – С. 97–100.

61. Віхи великого життя [життя й діяльність *Олександра Поля*] // Червоний гірник. – 1998. – 20 серпня.

62. Воронова Т. «Запасы руд можно считать неисчерпаемыми» : из переписки *Александра Поля* с министерством государственного имущества России / Т. Воронова // Червоний гірник. – 1996. – 26 грудня.

63. Воронова Т. «...Ім'я його пребуде вічним» [до 175-річчя з дня народження *Олександра Поля*] / Т. Воронова // Червоний гірник. – 2007. – № 132–133.

64. 622(477)

П 53 Воронова Т. П. Листування *О. М. Поля* з Міністерством державного майна Росії / Т. П. Воронова // *О. М. Поль і розвиток гірничої промисловості в Криворізькому басейні : матер. громадських читань.* – Кривий Ріг, 2002. – С. 52–56.

65. 908(477.63)

Н 12 Воронова Т. Людина з сімейства Данзасів [про підприємницьку діяльність *Олександра Поля*] / Т. Воронова // На землі, на рідній...: антологія / упоряд. Г. Д. Гусейнов. – Кривий Ріг, 2000. – Кн. 2. – С. 167–170.

66. Воронова Т. На їх плечах стоїмо [про *Олександра Поля*] / Т. Воронова // Червоний гірник. – 2000. – 30 березня.

67. Воронова Т. Париж–Кривий Ріг [про смерть *Олександра Поля*] / Т. Воронова // Червоний гірник. – 1992. – 22 квітня.*

68. Воронова Т. Першопроходець [громадська й підприємницька діяльність *Олександра Поля*] / Т. Воронова // Червоний гірник. – 2002. – 31 серпня.

69. Воронова Т. Постать велетенського масштабу: *Олександр Польш* / Тетяна Воронова // Червоний гірник. – 2003. – 26 серпня.

70. Воронова Т. Сім рудень Павла Полуботка [чернігівські корені *Олександра Поля*] / Т. Воронова // Червоний гірник. – 2000. – 5 серпня. – С. 3.

71. 622(477)

П 53 Воронова Т. П. Чернігівські корені *Олександра Поля* / Т. П. Воронова // О. М. Польш і розвиток гірничої промисловості в Криворізькому басейні : матер. громадських читань. – Кривий Ріг, 2002. – С. 37–41.

72. Гамоля Н. Степовий Колумб *Олександр Польш* / Н. Гамоля // Галицькі контракти. – 2004. – № 43. – С. 68–71.*

73. 908(477.63)

Н 12 Гіляровський В. Залізна лихоманка [роль *Олександра Поля* в економічному розвитку Кривбасу] / В. Гіляровський // На землі, на рідній...: антологія / упоряд. Г. Д. Гусейнов. – Кривий Ріг, 2000. – Кн. 2. – С. 51–55.

74. Голуб І. З роду гетьмана Полуботка [громадська, просвітницька й підприємницька діяльність *Олександра Поля*] / І. Голуб // Бористен. – 1997. – № 8. – С. 2–3.*

75. 821.161.2

Г 96 Гусейнов Г. Д. [Про *Олександра Поля*] / Григорій Гусейнов // Господні зерна : худож.-докум. життєпис : в 6 кн. / Г. Гусейнов. – Кривий Ріг, 2000. – Кн. 1. – С. 39; 68; 155.

76. 821.161.2

Г 96 Гусейнов Г. Д. [Про *Олександра Поля*] / Григорій Гусейнов // Господні зерна : худож.-докум. життєпис : в 6 кн. / Г. Гусейнов. – Кривий Ріг, 2000. – Кн. 4. – С. 58; 474–484.

77. 908(477.63)(091)

Г 96 Гусейнов Г. [Про *Олександра Поля*] / Григорій Гусейнов // *Кругуї Rih. Ukraine* / Г. Гусейнов. – Дніпро, 2018. – С. 51–53; 75; 183.

78. 94(477)

Г 96 Гусейнов Г. [Про *Олександра Поля*] / Григорій Гусейнов // Чаша ювеліра Карла Фаберже / Г. Гусейнов. – Дніпропетровськ, 1995. – С. 191; 198–199; 213; 272–273; 341–351.

79. 908(477.63)

Н 12 Гусейнов Г. Три сентиментальні оповіді [есе про *Олександра Поля*] / Г. Гусейнов // На землі, на рідній : антологія / упоряд. Г. Д. Гусейнов. – Кривий Ріг, 2000. – Кн. 3. – С. 221–243.

80. Дмитренко Я. Немецькіє корні Кривого Рога [*Александр Польш* – потомок германських рыцарей] / Ярослав Дмитренко // *Вісті Придніпров'я*. – 2010. – № 84. – С. 7.

81. Дніпрянам розповіли маловідомі факти про почесного громадянина міста *Олександра Поля* [Електронний ресурс] // *Вісті Придніпров'я*. – 2020. – 2 вересня. – Режим доступу: <https://vesti.dp.ua/dnipryanam-rozpovili-malovidomi-fakti-pro-pochesnogo-gromadyanina-mista-foto/>

82. 622(477)

П 53 Дольчук А. В. Промисловці дореволюційного Кривбасу [*Александр Польш*] / А. В. Дольчук // *О. М. Польш і розвиток гірничої промисловості в Криворізькому басейні : матер. громадських читань*. – Кривий Ріг, 2002. – С. 114–122.

83. 622(477)

П 53 Життя та діяльність *О. М. Поля* // *О. М. Польш і розвиток гірничої промисловості в Криворізькому басейні : матер. громадських читань*. – Кривий Ріг, 2002. – С. 37–69.

84. Завгородній О. Вшануймо Поля [життя й діяльність *О. Поля*] / О. Завгородній // *Кур'єр Кривбасу*. – 1995. – № 26. – С. 14–16.

85. Заремба В. В Європу [діяльність *О. Поля* в галузі розробки залізних руд] / В. Заремба // Червоний гірник. – 1990. – 11 серпня.*
86. Заремба В. Для загального добра [підприємницька діяльність *О. Поля*] / В. Заремба // Червоний гірник. – 1990. – 8 вересня.*
87. Заремба В. Експедиція в Межиріччя [дослідницька діяльність *О. Поля*] / В. Заремба // Червоний гірник. – 1990. – 16 листопада.*
88. Заремба В. Сільський сход [діяльність *О. Поля* у Кривому Розі] / В. Заремба // Червоний гірник. – 1991. – 24 січня, 23 лютого, 28 березня, 25 квітня, 9 травня, 20 липня, 17 серпня, 7 вересня, 12 жовтня.*
89. Заремба В. У родинній оселі [про родину *О. Поля*] / В. Заремба // Червоний гірник. – 1989. – 25 листопада, 30 грудня.*
90. Звірко В. Він оживив край і воскресив Катеринослав [*Олександр Поль*] / В. Звірко // Наше місто. – 2001. – 15 вересня.*
91. Ковальчик Р. Інвестиції у важку промисловість Донецько-Придніпровського району до 2014 року: інноваційний розвиток в умовах державного протекціонізму [діяльність *О. Поля* в галузі розробки залізної руди] / Р. Ковальчик // Український історичний журнал. – 2010. – № 6. – С. 73–89. – Див. також: http://nbuv.gov.ua/UJRN/UIJ_2010_6_7

92. 622(477)

П 53 Кодунов А. Б. Вековая история ингулецких рудников [*Олександр Поль*] / А. Б. Кодунов // *О. М. Поль і розвиток гірничої промисловості в Криворізькому басейні : матер. громадських читань.* – Кривий Ріг, 2002. – С. 103–113.

93. 94(477.63)

К 63 Комаров В. О. *О. М. Поль* та його послідовники / В. О. Комаров // *Історія Криворіжжя : навч. посібник* / В. О. Комаров. – Дніпропетровськ, 1992. – С. 30–34.

94. 622.341(477.63)(091)

К 66 Кордевинер Ж. История открытия криворожских месторождений. *Александр Поль* / Жюль Кордевинер // *Железородное Криворожье на рубеже*

XIX – XX веков: европейский взгляд / Жюль Кордевинер. – Киев, 2017. – С. 19–23.

95. Кочергін І. О. Благодійництво в дореволюційній Росії: проблеми дослідження (на прикладі історіографії життя та діяльності *О. М. Поля*) / І. О. Кочергін // Історична наука: проблеми розвитку : матер. міжнар. наук. конф., м. Луганськ, 17–18 травня 2002 року. – Луганськ, 2002. – С. 51–55.*

96. Кочергін І. О. Визначна роль *Олександра Поля* в економічному та культурному піднесенні Придніпровського краю / І. О. Кочергін // Література та культура Полісся. Забуті та воскреслі імена в історії та культурі України, спірні історичні питання. – Ніжин, 2002. – С. 290–293.*

97. Кочергін І. О. «Відкривач» залізної руди [*Олександр Поль*] [Електронний ресурс] / І. О. Кочергін // Криворіжжя – славетний гірничий край : матер. Міської наук.-практ. краєзнавчої конф., присвяченої 100-річчю надання Кривому Рогу статусу міста, м. Кривий Ріг, 20 квітня 2018 року. – Кривий Ріг, 2018. – С. 87–93. – Режим доступу: <http://elibrary.kdpu.edu.ua/handle/0564/2198>

98. Кочергін І. О. Дворяни-землевласники Верхньодніпровського повіту (друга половина XIX ст.) [*Олександр Поль*] [Електронний ресурс] / І. О. Кочергін // Історія і культура Придніпров'я: Невідомі та маловідомі сторінки : наук. щорічник. – Дніпропетровськ, 2016. – Вип. 12. – С. 79–150. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Iikp_2016_12_12

99. Кочергін І. О. Дворяни і міста Катеринославщини у вирі модернізації [участь *Олександра Поля* в системі міського самоврядування] / І. О. Кочергін // Фронтири міста. – 2013. – № 2. – С. 92–102.*

100. 94(477)(082)

Н 17 Кочергін І. О. Дворяни і навчальні заклади Катеринославської губернії у другій половині XIX ст. [роль *Олександра Поля* в розвитку системи освіти в Катеринославі та губернії] / І. О. Кочергін // Наддніпрянська Україна: історичні процеси, події, постаті : зб. наук. праць. – Дніпропетровськ, 2012. – Вип. 10. – С. 38–55.

101. Кочергін І. О. До питання про єдність дворянської верстви (на прикладі катеринославського дворянства) [*Олександр Поль* як член дворянської громади] / І. О. Кочергін // Гуманітарний журнал. – 2011. – № 1–2. – С. 18–30.*
102. Кочергін І. О. Доля однієї прибалтійської родини в історії Катеринославського дворянства [родовід родини *Олександра Поля*] / І. О. Кочергін // Придніпров'я : історико-краєзнавчі дослідження : зб. наук. праць. – Дніпропетровськ, 2006. – С. 84–94.*
103. Кочергін І. О. Донецьке вугілля та криворізька руда в долі видатних діячів Катеринославщини Дж. Юза та *О. Поля* / І. О. Кочергін // Бористен. – 2002. – № 3. – С. 14–17.*
104. Кочергін І. О. Історико-культурна діяльність *Олександра Поля* / І. О. Кочергін // Гуманітарний журнал. – 2002. – № 2. – С. 36–41.*
105. Кочергін І. О. Історико-психологічний портрет *О. М. Поля* [Електронний ресурс] / І. О. Кочергін // Історія і особистість історика : зб. наук. праць, присвячених 60-річному ювілею професора Ганни Швидько. – Дніпропетровськ, 2004. – С. 289–294. – Режим доступу: <http://www.prodnepr.dp.ua/stat.php?stat=56>
106. Кочергін І. О. Капіталістичні дворянські господарства Катеринославської губернії пореформеного періоду [про господарство *Олександра Поля*] / І. О. Кочергін // Гуманітарний журнал. – 2010. – № 3–4. – С. 16–29.*
107. Кочергін І. О. Катеринославські дворяни в культурно-просвітницькому процесі у другій половині XIX – на початку XX ст. [роль *Олександра Поля* у створенні системи освіти й розвитку культури Придніпров'я] / І. О. Кочергін // Краєзнавство. – 2009. – № 1–2. – С. 210–216.
108. Кочергін І. О. Нащадки козацької старшини в середовищі катеринославського дворянства у другій половині XIX – на початку XX ст. [*Олександр Поль*] [Електронний ресурс] / І. О. Кочергін // Січеславський альманах. – Дніпропетровськ, 2009. – Вип. 4. – С. 123–132. – Режим доступу: <https://core.ac.uk/download/pdf/48400768.pdf>
109. Кочергін І. О. Нововиявлені факти біографії *Олександра Поля* / І. О. Кочергін // Бористен. – 2002. – № 10. – С. 5.*

110. Кочергін І. О. Остання справа *О. М. Поля* в Катеринославському губернському земстві / І. О. Кочергін // Україна модерна і сучасна (історія, історіографія та джерелознавство) : матер. наук. читань, присвячених 60-річному ювілею професора Г. К. Швидько. – Дніпропетровськ, 2004. – С. 105–110.*

111. 94(477.63)(092)

К 75 Кочергін І. [*Олександр Польш*] / Ігор Кочергін // Земське самоврядування Катеринославщини (персонологічний вимір) : монографія / Ігор Кочергін. – Дніпропетровськ, 2011. – С. 50–51; 55; 63; 115; 139.

112. 94(477)“19/20”

К 75 Кочергін І. О. [*Олександр Польш*] / І. О. Кочергін // Соціальна трансформація катеринославського дворянства (друга половина ХІХ – початок ХХ століття) : монографія / І. О. Кочергін. – Дніпропетровськ, 2015. – С. 137–138; 157–158; 198; 207–209; 212–216; 248–249; 282–283; 317; 320–324; 331–332; 376–377; 413–414.

113. Кочергін І. О. *Олександр Польш* і катеринославське губернське земство / І. О. Кочергін // Бористен. – 2001. – № 3. – С. 19–21.*

114. Кочергін І. О. *Олександр Польш* – нащадок гетьмана чи з роду кардинала (розвінчання однієї легенди) / І. О. Кочергін // Матеріали Четвертої міжобл. генеалог. конф. «Український родовід», м. Львів, 27–28 березня 2004 року. – Львів, 2005. – С. 517–526.*

115. Кочергін І. Попередники і спадкоємці [*Олександр Польш*] / Ігор Кочергін // Червоний гірник. – 2009. – № 48. – С. 2.

116. 908(477)(082)

В 53 Кочергін І. О. Просвітницька діяльність *О. М. Поля* в складі Катеринославського губернського земства / І. О. Кочергін // Вісник Дніпропетровського університету. Серія «Історія та археологія». – Дніпропетровськ, 2002. – Вип. 10. – С. 186–190.

117. Кочергін І. П'ять випробувань *Олександра Поля* / І. Кочергін // Червоний гірник. – 2003. – № 69–70. – С. 23.

118. 908(477.63)

Н 12 Кочергін І. Родовід дворянської родини Полів [*Олександра Поля*] / Ігор Кочергін // На землі, на рідній...: антологія / упоряд. Г. Д. Гусейнов. – Дніпропетровськ, 2012. – Кн. 7. – С. 47–57.

119. Кочергін І. О. Селянська реформа 1861 р. та катеринославські поміщики [*О. М. Поль*] / І. О. Кочергін // Питання аграрної історії України та Росії : матер. П'ятих наукових читань, присвячених пам'яті професора Д. П. Пойди. – Дніпропетровськ, 2004. – С. 48–53.*

120. Кочергін І. О. Угоди *О. М. Поля* з сільською громадою Кривого Рогу / І. О. Кочергін // Гуманітарний журнал. – 2001. – № 1–2. – С. 137–147.*

121. Кочергін І. Д. Яворницький та *О. Поль*: долі, пов'язані історією Придніпров'я / І. Кочергін // Грані. – 2005. – № 5. – С. 32–33.

122. Лавров Ю. П. Розміщення металургійної промисловості на Україні в 70–90-ті роки ХІХ ст. [внесок *О. М. Поля* у розвиток гірничорудної та металургійної галузей] / Ю. П. Лавров // Український історико-географічний збірник. – Київ, 1972. – Вип. 2. – С. 123.*

123. Лазебник В. Будинок *О. Поля* у Дніпропетровську: нові знахідки / В. Лазебник // Гуманітарний журнал. – 2003. – № 1. – С. 80–83.*

124. Лазебник В. И. Великое и трудное дело предстоит вам... *Александр Польш* в истории Екатеринославского губернского земства / В. И. Лазебник // Неизвестная Екатеринославщина : исторические очерки / В. И. Лазебник. – Днепропетровск, 2012. – С. 72–83.*

125. Лазебник В. И. Он оживил край и воскресил Екатеринослав... *Александр Польш* / В. И. Лазебник // Неизвестная Екатеринославщина : исторические очерки / В. И. Лазебник. – Днепропетровск, 2012. – С. 59–66.

126. 622(477)

П 53 Лазебник В. И. *А. Н. Польш* и Екатеринослав / В. И. Лазебник // *О. М. Поль* і розвиток гірничої промисловості в Криворізькому басейні : матер. громадських читань. – Кривий Ріг, 2002. – С. 41–45.

127. Лазебник В. Скарби «Степового Колумба» *Олександра Поля* / В. Лазебник // Дніпропетровськ: минуле і сучасне: оповіді про пам'ятки культури Катеринослава-Дніпропетровська, їх творців і художників / А. Фоменко, М. Чабан, В. Лазебник. – Дніпропетровськ, 2001. – С. 276–279.*

128. Ликов О. Прометей з Придніпров'я *Олександр Поль* / О. Ликов // Думка. – 1992. – 20 червня. – С. 4.*

129. Лохматова А. І. [Діяльність *О. М. Поля* у складі членів катеринославського земства] / А. І. Лохматова // Катеринославське земство: соціальний склад, бюджет та практична діяльність 1866–1913 рр. / А. І. Лохматова. – Запоріжжя, 1994. – С. 37–41.*

130. 622(477.63)(091)

М 18 Малахов Г. М. [Роль *А. Н. Поля* в исследовании и разработке ископаемых] / Г. М. Малахов // История горного дела в криворожском бассейне / Г. М. Малахов, А. Г. Шостак, Н. И. Стариков. – Киев, 1956. – С. 13–38.

131. Мельник К. *А. Н. Поль* и его коллекция / К. Мельник // Каталог коллекции древностей *А. Н. Поля* в Екатеринославе / сост. К. Мельник. – Киев, 1893. – Вып. 1. – 218 с.*

132. 622(477)

П 53 Мельник О. *О. М. Поль* у спогадах І. Р. Кривошлика / О. Мельник // *О. М. Поль і розвиток гірничої промисловості в Криворізькому басейні: матер. громадських читань.* – Кривий Ріг, 2002. – С. 52–53.

133. Мельник О. *Олександр Полю* та початку гірничих розробок в Кривбасі присвячується / Олександр Мельник // Червоний гірник. – 2001. – 18 жовтня.

134. Мельник А. Титан «железного» края [роль *А. Поля* в развитии горных разработок] / А. Мельник // Криворожские ведомости. – 1998. – 23 апреля.*

135. Мельник О. У спогадах робітників [характеристика *Олександра Поля* робітниками шахт] / О. Мельник // Червоний гірник. – 2002. – 29 серпня.

136. Михайлюк Г. Видатний дослідник Криворіжжя *Олександр Миколайович Поль* / Г. Михайлюк // Червоний гірник. – 1981. – 4 квітня.*

137. Мірончук В. Д. *Олександр Миколайович Польша* – суспільний діяч Півдня Росії / В. Мірончук, С. І. Світленко // Дослідження з історії Придніпров'я: соціальні відносини та суспільна думка : зб. наук. праць. – Дніпропетровськ, 1991. – С. 52–57.*

138. 908(477.63)

К 82 Моргун В. Первопроходець [*Польша Александр Николаевич*] / В. Моргун, В. Лин // Криворожский колекционер. – Кривой Рог, 2013. – Вып. 1. – С. 6–7.

139. Нечипоренко М. Цей загадковий *Польша*, Колумб Дикого степу, повертається... / М. Нечипоренко // *Голос України*. – 2002. – 11 вересня. – Див. також: <http://www.golos.com.ua/article/251196>

140. Никольский Д. Кривой Рог и его окрестности [вклад *Александра Поля* в криворожское рудное месторождение] / Д. Никольский // *Экономический журнал*. – 1887. – № 7. – С. 66–90.*

141. Ніколаєва Т. *Олександр Польша*: підприємець, громадський діяч та дослідник Придніпровського краю / Тетяна Ніколаєва // *Краєзнавство*. – 2011. – № 2. – С. 183–190. – Див. також:

<http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/32397/21-Nikolayeva.pdf?sequence=1>

142. Панова М. Коли історія – це дім, де ти щодня [про будинок *О. Поля* в Кривому Розі] / М. Панова // *Червоний гірник*. – 2001. – 6 листопада.

143. Париж–Кривий Ріг [діяльність *О. Поля* в розробці криворізьких залізних руд] / підг. Г. Адельгейм // *Червоний гірник*. – 1991. – 30 листопада ; 1992. – 3 березня.*

144. Петренко В. Гімназист із Полтави [про навчання *О. Поля* у Полтавській гімназії] / В. Петренко, Т. Воронова // *Червоний гірник*. – 2002. – 18 квітня.

145. Петренко В. Студентські роки [про навчання *О. Поля* у Дерптському університеті] / В. Петренко, Т. Воронова // *Червоний гірник*. – 2002. – 23 липня.

146. Платонов В. Кургани *Александра Поля* [археологічні дослідження] / В. Платонов // *Дзеркало тижня*. – 2002. – № 36 (411). – С. 1, 13.*

147. 908(477.63)

Н 12 Платонов В. Невідомий *Олександр Поль*: нові матеріали до біографії / В. Платонов // На землі, на рідній...: антологія / упоряд. Г. Д. Гусейнов. – Дніпропетровськ, 2008. – Кн. 5. – С. 31–43.

148. Платонов В. Свет забытого *Поля* [жизнь и деятельность *Александра Поля*] / В. Платонов // Старое. Новое. Вечное. – Днепропетровск, 2013. – С. 25–100.*

149. *А. Н. Поль* (Некролог) // Горный журнал. – 1890. – Т. IV. – № 10. – С. 161–162.*

150. *А. Н. Поль* (Некролог) // Московские ведомости. – 1890. – № 211. – С. 4.*

151. *А. Н. Поль* (Некролог) // Новое время. – 1890. – 7 августа. – С. 3.*

152. *Александр Николаевич Поль* (Некролог) // Новороссийский телеграф. – 1890. – 1 (13 августа). – С. 1.*

153. 908(477.63)

П 41 [*А. Н. Поль*. Начало освоения Криворожских железных руд] // По Екатерининской железной дороге : репринт. изд., сокр. – Одесса, 2008. – Вып. 1, введ., ч. 1. – С. 19–22; 54–55.

154. *Александр Поль* // История міста Дніпропетровська : монографія / за ред. А. Болебруха. – Дніпропетровськ, 2006. – С. 143–144; 159–163; 169; 180–181.*

155. 622.341(477.63)(091)

Ж 51 Промышленное развитие Кривбасса с конца XIX до начала XX века. *Александр Поль* // Железородное Криворожье. Взгляд длиной в 135 лет. История в фотографиях и документах. 1881–2016 / Ю. Г. Вилкул, Н. И. Ищенко, И. А. Рукавицын, Н. И. Ступник. – Кривой Рог, 2016. – С. 6–12.

156. Романченко Г. А. К истории криворожского бассейна [вклад *А. Поля* в исследования Криворожского железородного месторождения] / Г. А. Романченко // Труды института истории естествознания и техники. История геолого-географических наук, горной и металлургической науки и техники. – Москва, 1955. – Т. 3. – С. 19–35.*

157. Романченко Г. А. *Александр Николаевич Поль* (1832–1890) [из истории освоения Криворожского железородного месторождения] / Г. А. Романченко

// Труды Института истории естествознания и техники Академии наук СССР. – Москва, 1960. – Вып. 33. – С. 202.*

158. Романченко Г. А. Техническое развитие Криворожского железорудного бассейна [вклад *А. Н. Поля* в развитие горнорудной отрасли] / Г. А. Романченко

// Труды института истории естествознания и техники. История геолого-географических наук, горной и металлургической науки и техники. – Москва, 1960. – Т. 33. – С. 123–141.*

159. Рубин П. [Вклад *Александра Поля* в исследования криворожского железорудного бассейна] / П. Рубин // Криворожский бассейн и его железные руды. – Санкт-Петербург, 1900. – С. 14–18.*

160. Савельев А. Будемо славити пророків нашої Вітчизни [громадська та підприємницька діяльність *Олександра Поля*] / А. Савельев // Бористен. – 1997. – № 12. – С. 4–5.*

161. Савельев А. Залізорудний *Олександр Поль* / А. Савельев // Зоря. – 1996. – 5 грудня.*

162. Савельев А. А. «Український Колумб» *Олександр Поль* / А. А. Савельев // Прометей духу. – Київ, 2016. – С. 9–44.*

163. Савчук В. С. *А. Н. Поль* и Ф. Э. Келлер: экономические и культурные инициативы / В. С. Савчук // Украина–Германия: экономическое и интеллектуальное сотрудничество (XIX–XX вв.): матер. Междунар. науч. конф., г. Днепропетровск, 2–3 октября 1997 г. – Днепропетровск, 1998. – Т. 2. – С. 26–32.*

164. Світленко С. І. Літературно-викривальницька діяльність піквіків у Катеринославі [*О. Поль* як член літературного товариства – Піквікський клуб] / С. І. Світленко // Суспільний рух на Катеринославі у 50-80-х роках XIX століття : монографія / С. І. Світленко. – Дніпропетровськ, 2006. – С. 19–27.*

165. Світленко С. І. *Поль Олександр Миколайович* (1832–1890) / С. І. Світленко // Діячі державної влади та самоврядування Дніпропетровської області : історичні нариси : у 2 т. – Дніпропетровськ, 2009. – Т. 1. – С. 342–353.*

166. Світленко С. І. «Піквіки» Катеринослава [участь *О. Поля* у Піквікському клубі] С. І. Світленко // Грані. – 2002. – № 2. – С. 10–16.
167. Святенко Л. В. Видатна особистість Криворіжжя *Олександр Поль* [Електронний ресурс] / Л. В. Святенко // Криворіжжя – славетний гірничий край : матер. Міської наук.-практ. краєзнавчої конф., присвяченої 100-річчю надання Кривому Рогу статусу міста, м. Кривий Ріг, 20 квітня 2018 року. – Кривий Ріг, 2018. – С. 105–107. – Режим доступу: <http://elibrary.kdpu.edu.ua/handle/0564/2198>
168. Селинов В. И. Историко-экономический очерк каменноугольной и железорудной промышленности Степной Украины [вклад *Александра Поля* в исследования криворожского железорудного бассейна] / В. И. Селинов // Вісник Одеської комісії краєзнавства при УАН. Секція соціально-історична. – Одеса, 1929. – Ч. 4–5. – С. 75–113.*
169. 908(477.63)
Н 12 Синявський А. *Олександр Поль* : біографічний нарис / А. Синявський // На землі, на рідній...: антологія / упоряд. Г. Д. Гусейнов. – Кривий Ріг, 2000. – Кн. 2. – С. 31–44.
170. 908(477.63)
Н 12 Слабошпицький М. Нащадок кардинала і гетьмана [*Олександр Поль*] / Михайло Слабошпицький // На землі, на рідній...: антологія / упоряд. Г. Д. Гусейнов. – Дніпропетровськ, 2011. – Кн. 6. – С. 53–59.
171. Стародубов А. Ф. *Александр Николаевич Поль* / А. Ф. Стародубов // Память истории / А. Ф. Стародубов, В. В. Самодрыга, С. С. Иванов. – Днепропетровск, 2001. – С. 287–291.*
172. «Степной Колумб» *Александр Поль* // Вісті Придніпров'я. – 2012. – № 70. – С. 18.
173. Тележняк К. О. Шанувальники старовини: з історії колекціонування на Катеринославщині [внесок *Олександра Поля* у виявленні та збереженні історичних пам'яток] / К. О. Тележняк // Придніпров'я : історико-краєзнавчі дослідження : зб. наук. праць. – Дніпропетровськ, 2007. – Вип. 4. – С. 358–365.*

174. Терентьева Н. «Степной Колумб» *Александр Поль* / Н. Терентьева // Вісті Придніпров'я. – 2012. – 6 вересня. – С. 18.
175. Терентьева Н. Человек и гражданин [*О. М. Поль*] / Н. Терентьева // Вісті Придніпров'я. – 2008. – 4 вересня.*
176. Титов В. Віхи великого життя [*О. М. Поль*] / В. Титов // Червоний гірник. – 2002. – № 133–134. – С. 4.
177. 622(477)
- П 53 Титов В. В. Основні віхи життя та діяльності *О. М. Поля* / В. В. Титов // *О. М. Поль і розвиток гірничої промисловості в Криворізькому басейні : матер. громадських читань. – Кривий Ріг, 2002. – С. 11–15.*
178. Фоменко А. «Він оживив край і воскресив Катеринослав» [*Олександр Поль*] / А. Фоменко // Наше місто. – 2002. – 3 вересня.*
179. Фоменко А. Скарби «Степового Колумба» *Олександра Поля* / А. Фоменко // Наше місто. – 1996. – 9 липня.*
180. Фомин П. [Вклад *А. Поля* в исследовании криворожских ископаемых] / П. Фомин // Горная и горнозаводская промышленность Юга России. – Харьков, 2015. – Т. 1. – С. 457. *
181. Хомич Т. Відродження з небуття [*Олександр Поль*] / Тетяна Хомич // Урядовий кур'єр. – 2002. – 28 вересня. – С. 11.*
182. Ципушкін Є. Піонер промислового розвитку Кривбасу [дослідницька та підприємницька діяльність *О. Поля*] / Є. Ципушкін // Пам'ятки України. – 1973. – № 4. – С. 40–41.
183. Чубенко А. Люди руди: еволюція образу шахтаря на Криворіжжі [про діяльність *Олександра Поля*] / А. Чубенко // Червоний гірник. – 2009. – № 182 (28 листопада). – С. 4.
184. Чухарев С. Розвиток гірничої справи на Криворіжжі [роль *Олександра Поля*] / С. Чухарев // Червоний гірник. – 2016. – № 6 (28 січня). – С. 10.
185. Шабетя В. Нововиявлені факти біографії *Олександра Поля* / В. Шабетя // Бористен. – 2002. – № 9. – С. 5.*

186. Шаповал І. М. Колумб нашого краю: *Олександр Поль* / І. М. Шаповал // Пам'ятки України. – 1983. – № 2. – С. 53–54.*

187. 821.161.2-94

Ш 24 Шаповал І. М. Новоросійський Колумб *Олександр Поль* / І. М. Шаповал // В пошуках скарбів : документальні оповідання про Д. І. Яворницького / В. І. Шаповал. – Дніпропетровськ, 1990. – С. 254–257.

188. Швидько Г. К. *О. М. Поль* і Піквікський клуб у Катеринославі / Г. К. Швидько // Борисфен. – 2002. – № 5. – С. 4–7.*

189. Шевадзуцький Є. Малоросійський Колумб : уривки з п'єси криворізького драматурга, присвяченої *О. Полю* / Є. Шевадзуцький // Червоний гірник. – 1987. – 24 лютого.*

190. Шендеровський В. Степовий Колумб: *Олександр Поль* / В. Шендеровський // Пам'ять століть. – 2007. – № 4–5. – С. 146–154.

191. Шпак В. Піонер української індустріалізації [*Олександр Поль*] / Віктор Шпак // Урядовий кур'єр. – 2012. – 5 жовтня. – Див. також: <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/pioner-ukrayinskoyi-industrializaciyi/>

192. 94(477.63)

Я 22 Яворницький Д. І. [*Александр Николаевич Поль*] / Д. І. Яворницький // История города Екатеринослава. – Днепропетровск, 1989. – С. 174–183.

193. Яковлев В. А. Из воспоминаний об *Алекサンドре Николаевиче Поле* / В. А. Яковлев // Приднепровский край. – 1898. – 22, 24 марта.*

194. Яковлев В. А. *Александр Николаевич Поль* / В. А. Яковлев // Записки Императорского Одесского общества истории и древностей. – Одесса, 1893. – Т. 16. – С. 2.*

2.5. Інтернет-ресурси

195. Біла О. Під більшовицьким чоботом. У пошуках могили *Олександра Поля* [Електронний ресурс] / Одарка Біла, Дмитро Каюк // Історична правда : інтернет-видання. – 2021. – 8 грудня. – Режим доступу:

<https://www.istpravda.com.ua/articles/2021/12/8/160576/>

196. Голуб І. *Поль Олександр Миколайович* [Електронний ресурс] / Ірина Голуб // Портал «ДніпроКультура». Особистості. Історія. – Режим доступу:

https://www.dnipro.lib.dp.ua/index.php?route=information/project&prj_id=108

197. Гурковська Н. У Дніпрі перепоховали останки *Олександра Поля* [Електронний ресурс] / Наталія Гурковська // РБК-Україна. – 2021. – 10 вересня. – Режим доступу:

<https://www.rbc.ua/ukr/news/ustanovili-plitu-labradorita-dnepre-perezahoronili-1631271267.html>

198. Дім *Олександра Поля* – вкладника у розвиток міста Кривого Рогу [Електронний ресурс] // Кривий Ріг - future. – Режим доступу:

<https://kryvyi-rih-future.com.ua/uk/eternal-dim-oleksandra-polya-vkladnyka-u-rozvytok-kryvogo-rogu>

199. Заруба В. *Олександр Поль* без гриму та прикрас [Електронний ресурс] / Віктор Заруба // Historians. – 2020. – 13 августа. – Режим доступу:

<http://www.historians.in.ua/index.php/en/dyskusiya/2781-viktor-zaruba-oleksandr-pol-bez-grimu-ta-prikras>

200. Колмогоров С. Онук Полуботка і магнат: ТОП-5 імперських міфів про «криворізького Колумба» *Олександра Поля* [Електронний ресурс] / С. Колмогоров // Діло Дніпро. – 2019. – 16 серпня. – Режим доступу:

<https://dnipro.depo.ua/ukr/dnipro/yak-u-suchasnomu-dnipri-rozvinchali-imperski-mifi-pro-krivorizkogo-kolumba-oleksandra-polya-201908161013184>

201. Кто такой *Александр Поль* [Электронный ресурс] // Дом Александра Поля. – Режим доступа: <https://alexander-pol.org/portfolio-item/kto-takoy-alexander-pol/>

202. Лобанська В. Археологічний детектив: як вчені шукали склеп українського «Степового Колумба» *Олександра Поля* [Електронний ресурс] / Вікторія Лобанська // BBC NEWS Україна. – 2020. – 23 серпня. – Режим доступу: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-53852237>

203. Освободят ли криворожские бизнесмены усадьбу *Александра Поля*? [Электронный ресурс] // Кривой Рог LIFE. – 2011. – 15 березня. – Режим доступу: <http://krlife.com.ua/news/osvobodyat-li-krivorozhskie-biznesmeny-usadbu-aleksandra-polya>

204. Пахоменков Ю. *Александр Николаевич Поль* (1832–1890) – «Степной Колумб» [Электронный ресурс] / Ю. Пахоменков // Gorod.dp.ua. – Режим доступа: https://gorod.dp.ua/history/article_ru.php?article=33

205. Перший потяг з рудою. Як український німець *Олександр Поль* відкрив світовому капіталу Кривбас, а Кривбасу – світ [Електронний ресурс] // Щотижневе інтернет-видання НБ. – 2021. – 27 січня. – Режим доступу: <https://nv.ua/ukr/ukraine/events/yak-kriviy-rig-z-inozemnim-kapitalom-kompensuvav-vidstalist-rosiji-xix-stolittya-istoriya-ukrajini-50137036.html>

206. Піскун В. *Олександр Поль*. Людина, яка змінила місто... [Електронний ресурс] / Віра Піскун // Портал «ДніпроКультура». Пам'ятники. – Режим доступу: https://www.dnipro.lib.dp.ua/xram_chudotvorza_georgija

207. *Олександр Поль*. 15 цікавих історій [Електронний ресурс]. – Дніпро : Наше місто, 2020. – 72 с. – Режим доступу: <https://midnipro.museum/15-cikavih-istoriy/>

208. *Поль Олександр Миколайович* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.lib.dp.ua/region-pol.html>

209. *Александр Николаевич Поль*. Основные даты жизни и деятельности [Электронный ресурс] // Gorod.dp.ua. – Режим доступа: https://gorod.dp.ua/history/article_ru.php?article=64

210. Пунтус М. *Олександр Польша*: найвідоміша історична постать, першовідкривач руди? [Електронний ресурс] / Марія Пунтус // Історія Кривого Рогу_ВЕТА. – 2021. – 13 серпня. – Режим доступу: <https://history.1kr.ua/publication/61>
211. Рекуненко Н. *Олександр Польша*: міфи і факти [Електронний ресурс] / Наталя Рекуненко // Дніпроград : вісник небайдужих громадян. – 2017. – 6 вересня. – Режим доступу: https://dniprograd.org/2017/09/06/oleksandr-pol-mifi-i-fakti_60132
212. Скорик С. *Александр Польша*: Подвижник из Екатеринослава. Ч. 1 : Почётный гражданин Днепропетровска и Кривого Рога, открыватель криворожских руд [Электронный ресурс] / Светлана Скорик // Литератор. Личности. – Режим доступа: <https://literator.in.ua/42-alexandr-pol-iz-yekaterinoslava.html>
213. Скорик С. *Александр Польша*: Спаситель Екатеринослава. Ч. 2 : Основатель металлургии Украины. Депутат и общественный деятель [Электронный ресурс] / Светлана Скорик // Литератор. Личности. – Режим доступа: <https://literator.in.ua/43-velikiy-chelovek-dnepropetrovska.html#>
214. Стецюк В. «Живий інтерес...»: у бібліотеці Криворізького державного педуніверситету відбулася презентація книги історика з Дніпра Ігоря Кочергіна «*Олександр Польша*. Геній міста на Дніпрі» [Електронний ресурс] / Володимир Стецюк // День. – 2018. – 27 вересня. – Режим доступу: <https://day.kyiv.ua/uk/article/ukrayinci-chytayte/zhyvyy-interes>
215. Цалик С. *Александр Польша* стал крестным отцом Кривбасса, но погорел на кредитах и умер в нищете [Электронный ресурс] / Станислав Цалик // Капитал. – 2014. – № 102 (4 июля). – Режим доступа: <https://www.capital.ua/ru/publication/24052-aleksandr-pol-stal-krestnym-ottsom-krivbassa-no-pogorel-na-kreditakh-i-umer-v-nischete>
216. Черкаська Г. Слава Вітчизни не для продажу [*Олександр Польша*] / Ганна Черкаська // Ua Modna : інформаційна платформа. – 2015. – 3 вересня. – Режим доступу: <https://uamodna.com/articles/slava-vitchizny-ne-dlya-prodazhu/>

РОЗДІЛ 3

ВШАНУВАННЯ ПАМ'ЯТІ

217. Андреев Д. «Степного Колумба» увековечили в бронзе [в Днепропетровске открыт памятник *Александру Полю*] / Д. Андреев // Днепропетровская правда. – 2002. – 20 сентября. – С. 2.*

218. Біловицька Н. Степовий Колумб: у Дніпропетровському історичному музеї розгорнуто виставку до 180-річчя з дня народження *Олександра Поля* / Наталія Біловицька // Урядовий кур'єр. – 2012. – 19 жовтня. – С. 7.

219. Будинок *Олександра Поля* [Будинок-музей у Дніпрі] [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://alexander-pol.org/uk/>

220. Бухтіяров В. Друге народження *Олександра Поля* [на комбінаті «Криворіжсталь» виготовили пам'ятник О. Полю] / Володимир Бухтіяров // Червоний гірник. – 1996. – 2 квітня.

221. Бухтіяров В. *Олександр Поль* повертається [готується відкриття пам'ятника у Кривому Розі] / Володимир Бухтіяров // Червоний гірник. – 1996. – 19 листопада.

222. Бухтіяров В. *Олександр Поль* у металі [майстер художнього литва М. Репников на комбінаті «Криворіжсталь» відлив бюст О. Поля] / Володимир Бухтіяров // Червоний гірник. – 1996. – 23 березня.

223. Бухтіяров В. Рудний Колумб повернувся [у Кривому Розі відкрито пам'ятник *Олександрю Полю*] / Володимир Бухтіяров // Червоний гірник. – 1996. – 21 грудня.

224. В историческом музее открыли выставку в честь *Александра Поля* [к 190-летию со дня рождения] [Электронный ресурс] // Gorod.dp.ua. – Режим доступа: <https://gorod.dp.ua/news/207970>

225. Веселовский П. З. Еще посвящение памяти *Александра Николаевича Поля* / П. З. Веселовский // Екатеринославские губернские ведомости. – 1890. – № 61. – С. 1.*

226. Владимиров М. М. Археологический музей *Александра Николаевича Поля* / М. М. Владимиров // Екатеринославские губернские ведомости. – 1887. – № 96. – С. 6.*

227. Владов К. Первопроходцу руд криворожских [в Днепропетровске открыта мемориальная доска *Александрю Полю*] / К. Владов // Днепр вечерний. – 1998. – 3 ноября.*

228. Воронова Т. Відновлений ланцюг часів [міськвиконком Кривого Рогу заснував іменні стипендії *Александра Поля*] / Т. Воронова // Червоний гірник. – 2002. – 12 березня.

229. Воронова Т. Подвиг *Александра Поля* [у Кривому Розі відкрито пам'ятник О. Полю] / Тетяна Воронова // Червоний гірник. – 1996. – 19 грудня.

230. Воронова Т. «Поль повертається» [про увічнення пам'яті *Александра Поля*] / Т. Воронова // Червоний гірник. – 1992. – 18 серпня.*

231. 622(477)

П 53 Гусейнов Г. Д. Борис Едуардс – скульптор Південної України, автор першого пам'ятника *О. М. Полю* / Г. Д. Гусейнов // О. М. Поль і розвиток гірничої промисловості в Криворізькому басейні : матер. громадських читань. – Кривий Ріг, 2002. – С. 60–62.

232. Добре діло пам'яті: у Кривому Розі відкрито меморіальну дошку *О. Полю* // Червоний гірник. – 1987. – 8 серпня.*
233. Довгаль С. Повернення «Степового Колумба» [встановлено пам'ятник *О. Полю* у Кривому Розі] / С. Довгаль // Січеславський край. – 2000. – 8 листопада.*
234. Забуга М. Славному земляку от благодарных потомков [в Днепропетровске открыта мемориальная доска *Александру Полю*] / М. Забуга // Наше місто. – 1998. – 31 жовтня.*
235. Заремба В. «Степовий Колумб» повертається [вшанування пам'яті *Олександра Поля*] / В. Заремба // Січеславський край. – 2002. – 4 вересня.*
236. 622(477)
- П 53 Зубко Л. І. Проблема увічнення імені *О. Поля* у топоніміці міста Кривого Рогу / Л. І. Зубко // *О. М. Польш і розвиток гірничої промисловості в Криворізькому басейні : матер. громадських читань.* – Кривий Ріг, 2002. – С. 64–66.
237. Зубко Л. Справжнє увічнення пам'яті про *О. Поля* ще попереду / Л. Зубко // Портрет. – 2001. – № 1. – С. 8.*
238. Івашкевич Н. «Чи постане тут колись музей?» [про будинок *О. Поля* у Кривому Розі та створення в ньому музею] / Н. Івашкевич // Портрет. – 2001. – № 1. – С. 7.*
239. Ковалевська О. «Досвідченою та вмілою рукою»: чим важливий *Олександр Польш* та його колекція для Придніпров'я / О. Ковалевська // Український тиждень. – 2005. – № 39. – С. 36–37.*
240. Кочергін І. О. Пам'ятні місця на Дніпропетровщині, пов'язані з життям і діяльністю *Олександра Поля* / І. О. Кочергін // Гуманітарний журнал. – 2003. – № 1. – С. 77–79.*
241. Лазебник В. Возродим пам'ять об *Александрі Поле* / В. Лазебник // Наше місто. – 1998. – 10 серпня.*

242. Лазебник В. Об увековечении памяти *А. Н. Поля* в Днепропетровске (Екатеринославе) / В. Лазебник // Вопросы германской истории. Германия и мир: проблемы межэтнических контактов и государственных взаимоотношений. История. – Днепропетровск, 1998. – Т. 1. – С. 47–53.*
243. Лазебник В. Память о великом земляке [памятник *Александру Полю* в Кривом Роге] / В. Лазебник // Днепр вечерний. – 1997. – 4 января.*
244. Музей *Александра Николаевича Поля* [Электронный ресурс] // Gorod.dp.ua. – Режим доступа:
https://gorod.dp.ua/history/article_ru.php?article=36
245. Нечипоренко М. Цей загадковий Поль, Колумб Дикого степу, повертається...: у Дніпропетровську відкрито пам'ятник *О. М. Полю* / М. Нечипоренко // Голос України. – 2002. – 11 вересня. – С. 8–9.*
246. Областной музей имени *А. Н. Поля* в Екатеринославе // Украинская жизнь. – 1912. – № 11. – С. 77.*
247. Павлов О. Памятник *А. Полю* / О. Павлов // Криворожские ведомости. – 1996. – 26 декабря.*
248. Памятник *Полю А. Н.* на Гданцевке (разрушен) в городе Кривой Рог [Электронный ресурс] // Шукач: интернет-проект. – Режим доступа:
<https://www.shukach.com/ru/node/18747>
249. Петренко В. Памятник-бюст *А. Н. Полю* в городе Кривом Роге [Электронный ресурс] / Виктор Петренко // Криворожские ведомости: интернет-проект. – Режим доступа:
http://krivoyrog-history.blogspot.com/2010/12/blog-post_27.html
250. Положий В. Степовий Колумб повернувся [архітектор Володимир Положий про свою роботу – пам'ятник *Олександру Полю* у Дніпропетровську] / В. Положий // Січеславський край. – 2002. – 16 жовтня. – С. 4.*
251. *Полю Александру Николаевичу*, памятник [Электронный ресурс] // Gorod.dp.ua. – Режим доступа:
https://gorod.dp.ua/out/attractions/oneplace/?place_id=1124

252. Прудченко В. Он оживил губернию [у Національному гірничому університеті проведено наукову конференцію до 170-річчя з дня народження *Олександра Поля*] / В. Прудченко // Вестник Приднєпровья. – 2002. – 20 сентября. – С. 8.*
253. Савіна Л. Данина вдячності [у Кривому Розі відкрито пам'ятник *Олександру Полю*] / Л. Савіна // Прогрес. – 1997. – 16 січня.*
254. Скорик С. *Александр Польш*: Мecenат из Екатеринослава. Ч. 3 : Археолог и историк. Музей Поля. Судьба могилы, дома и памятников [Электронный ресурс] / Светлана Скорик // Литератор. Личности. – Режим доступа: <https://literator.in.ua/44-mecenat-iz-yekaterinoslava.html>
255. Скриленко А. Екатеринославский областной музей имени *А. Н. Поля* [о коллекции Поля, создание на ее основе музея] / А. Скриленко // Киевская старина. – 1905. – Т. ХС. – № 7–8. – С. 52–57.*
256. Соловйов С. Найкращий пам'ятник *Олександру Полю* [заходи у Кривому Розі з вшанування пам'яті О. Поля] / С. Соловйов // Червоний гірник. – 2002. – 3 вересня.
257. Терентьева Н. Возвращение на круги своя [в Днепропетровске открыт памятник *О. Полю*] / Н. Терентьева // Вісті Придніпров'я. – 2002. – 17 вересня. – С. 1–2.*
258. 622(477)
- П 53 Титов В. В. Проблема музеєфікації місць, пов'язаних з життям та діяльністю *О. М. Поля*, а також становленням гірничорудної промисловості Криворіжжя / В. В. Титов // *О. М. Польш і розвиток гірничої промисловості в Криворізькому басейні : матер. громадських читань*. – Кривий Ріг, 2002. – С. 62–64.
259. У гірничому університеті пройшли зйомки фільму про *Олександра Поля* // Борисфен. – 2012. – № 5. – С. 3.*
260. У Дніпрі презентували поштову марку із зображенням *Олександра Поля* [Електронний ресурс] // Дніпро : сайт міської ради. – 2020. – 9 грудня. –

Режим доступу: <https://dniprorada.gov.ua/uk/articles/item/41739/u-dnipri-prezentuvali-poshtovu-marku-iz-zobrazhennyam-oleksandra-polya?fbclid=IwAR296ic-N1VugTkgJTKHZyfPZjhKoP-n36FQcev6wyKpMc0b-mJZpEx3Wlo>

261. Хвостова О. Стипендія для нащадків *Олександра Поля* [у Кривому Розі засновано сім стипендій О. Поля] / Ольга Хвостова // Червоний гірник. – 2002. – 19 березня.
262. Чубенко Є. У будинку *Олександра Поля* [кімната-музей Олександра Поля у Кривому Розі] / Є. Чубенко // Червоний гірник. – 2005. – 6 вересня.
263. Швидько Г. Історичні наукові студії у Національному гірничому університеті, присвячені пам'яті *Олександра Поля* / Г. Швидько // Вища школа. – 2009. – № 2. – С. 86–91.
264. Яворницький Д. И. Музей *Александра Николаевича Поля* / Д. И. Яворницький // Исторический вестник. – 1890. – Т. XLII. – № 12. – С. 794–798.*
265. Яворницький Д. И. Памяти *Александра Николаевича Поля* / Д. И. Яворницький // Екатеринославские губернские ведомости. – 1890. – № 59 (28 июля). – С. 1.*

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК

В іменному покажчику наведено прізвища всіх осіб, згаданих у бібліографічних записах. Після кожної позиції в круглих дужках подано ідентифікуючі знаки: співавтор (співавт.), упорядник (упоряд.), редактор (ред.), персоналія (перс.). Без позначок наведено позиції, під якими виступають автори праць.

Абросимова С. В. 42

Адельгейм Г. 143(упоряд.)

Андреев Д. 217

Андрощук О. В. 43

Байдужий А. 44

Баталкіна В. 45

Бекетова В. 46

Біла О. 195(співавт.)

Біловицька Н. 218

Білоусов Є. 47

Богомаз М. 48

Болебрух А. 154(ред.)

Болсуновський С. М. 49

Брандт Б. Ф. 50

Брокгауз Ф. А. 34(співавт.)

Бурейко Г. 51

Бурлаков С. Р. 52

Бурлакова Л. 53

Бухтіяров В. 54, 220-223

Бушак С. 55

Варгатюк П. Л. 20, 56-60

Вертоградов Н. О. 5

Веселовский П. З. 225

Вілкул Ю. Г. 155(співавт.)

Владимиров М. М. 226

Владов К. 227

Воронова Т. 62-71, 144-145(співавт.) 228-230

Гамоля Н. 72

Гіляровський В. 6, 73

Голуб І. 21, 31(упоряд.), 74, 196

Гурковська Н. 197

Гусейнов Г. Д. 56(упоряд.), 60(упоряд.), 65(упоряд.), 73(упоряд.), 75-78, 79(авт., упоряд.), 118(упоряд.), 147(упоряд.), 169(упоряд.), 170(упоряд.), 231

Дев'ятко Н. 19(співавт.)
Дмитренко Я. 80
Довгаль С. 233
Дольчук А. 58(співавт.), 82
Донік О. М. 22

Едуардс Б. 231(перс.)

Забуга М. 234
Завгородній О. 84
Заремба В. 8, 85-89, 235
Заруба В. 199
Звірко В. 90
Зубко Л. І. 236, 237

Іванов С. С. 171(співавт.)
Івашкевич Н. 238
Іщенко Н. І. 155(співавт.)

Кан Д. І. 32(співавт.)
Капранови 19(співавт.)
Каюк Д. 19(співавт.), 195(співавт.)
Келлер Ф. Э. 163(перс.)
Ковалевська О. 239
Ковальчик Р. 91
Кодунов А. Б. 92
Колмогоров С. 200
Комаров В. О. 93
Кордевинер Ж. 94
Кочергін І. О. 9-12, 16(упоряд.), 23-30, 95-121, 240
Кривошлик І. Р. 132(перс.)

Лавров Ю. П. 122
Лазебник В. 31(авт., упоряд.), 123-127, 241-243
Ликов О. 128
Лин В. 138(співавт.)
Лобанська В. 202
Лохматова А. І. 129

Малахов Г. М. 130
Мельник К. 3(упоряд.), 131
Мельник О. О. 132-135
Михайлюк Г. 136
Мірончук В. Д. 137(співавт.)
Моргун В. 138(співавт.)

Нечипоренко М. 139, 245
Никольский Д. 140
Ніколаєва Т. 141
Новик Л. І. 32(співавт.)

Онацький Є. 40(упоряд., ред.)
Орлов О. С. 13(співавт.)
Орлова Г. С. 13(співавт.)

Павлов О. 247
Паленко М. 19(співавт.)
Панова М. 142
Пахоменков Ю. 204
Петренко В. 144-145(співавт.), 249
Піскун В. 206
Платонов В. А. 15, 146-148
Пойда Д. П. 119(перс.)
Положій В. 250
Поль О. М. 1-4, 5-265(перс.)
Прудченко В. 252
Пунтус М. 210

Рекуненко Н. 211
Репников М. 222(перс.)
Рожнятовська О. А. 41
Романченко Г. А. 156-158
Рубин П. 159
Рукавіцин І. А. 155(співавт.)

Савельєв А. 160-162
Савіна Л. 253
Савчук В. С. 163
Самодрига В. В. 171(співавт.)
Світленко С. І. 137(співавт.), 164-166
Святенко Л. В. 167
Селинов В. И. 168
Синявский А. 18, 169
Скорик С. 212-213, 254
Скриленко А. 255
Слабошпицький М. 170
Слободянюк Е. 19(співавт.)
Смолій В. А. 22(ред.)
Соловйов С. 256
Стариков Н. И. 130(співавт.)
Стародубов А. Ф. 171(співавт.)
Стецюк В. 17(упоряд.), 214
Ступник Н. І. 155(співавт.)

Тележняк К. О. 173
Терентьева Н. 174, 175, 257
Титов В. 176, 177, 258
Тронько П. Т. 36(ред.)

Фаберже К. 78(перс.)
Фоменко А. 127(співавт.), 178, 179
Фомин П. 180

Хвостова О. 261
Хомич Т. 181

Цалик С. 215
Ципушкін Є. 182

Чабан М. 127(співавт.)
Черкаська Г. 216
Чубенко А. 183, 262
Чухарев С. 184

Шабетя В. 185
Шаповал І. М. 186, 187
Швидько Г. К. 105(перс.), 110(перс.), 188, 263
Шевадзуцький Є. 189
Шендеровський В. 190
Шимановський М. 60(перс.)
Шостак А. Г. 130(співавт.)
Шпак В. 191

Эфрон И. А. 34(співавт.)

Юз Дж. 103(перс.)

Яворницький Д. І. 42(перс.), 121(перс.), 187(перс.), 192, 264, 265
Яковлев В. А. 193, 194

Бібліографічне видання

**«Степовий Прометей» Придніпров'я Олександр Поль
(до 190 річниці від дня народження)**

Біобібліографічний покажчик

Упорядник:

Дікунова Олена Анатоліївна

Редактори:

**Дікунова Олена Анатоліївна,
Кравченко Олена Миколаївна**